

Rotja Badjura . Estyana Coloni . Breda Dobovišek .
Ilse Fischerauer . *Majda Kregar .*
Majda Nežma . Edita Lovinc . Nives Stare . Maruška Subić Kovac .
Jela Vilfan

Ilse Fischerauer

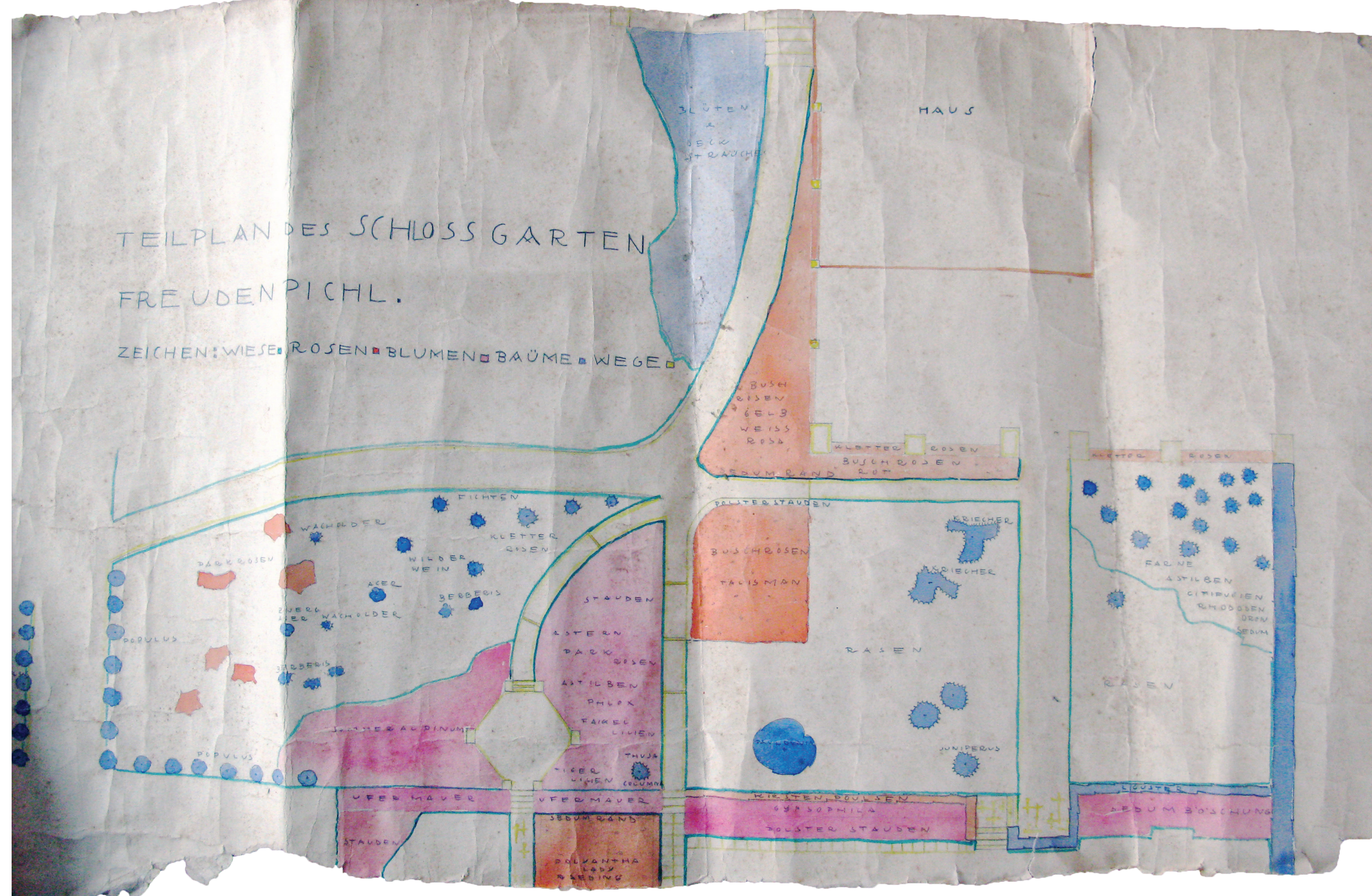
Dunaj, 1903 – Leoben, 1945

Vrtna oblikovalka Ilse Fischerauer je na Dunaju končala gimnazijo in se po poroki leta 1921 preselila na družinsko posestvo na Jeruzalemu v Slovenskih goricah. Okrog leta 1932 se je vrnila na Dunaj, kjer je opravila večmesečno prakso v enem od dunajskih vrtnoarhitekturnih birojev, pomagala pri delu v njihovi vrtnariji in pri izvedbi vrtov. Kasneje je obiskovala večje vrtnarije ter vrtnarske razstave, zlasti v Nemčiji, naročala sadike za svoje ureditve iz Nemčije in Nizozemske ter na Jeruzalemu uredila lastno vrtnarijo, kjer je vzgajala vrtnice in iglavce. V letih tik pred drugo svetovno vojno je zasnovala vsaj 19 vrtnih ureditev v Sloveniji in dve na Hrvaškem. Načrtovala je vrtno ureditve ob mestnih vilah in podeželskih hišah za premožne industrialce, zdravnike in odvetnike, uredila pa je tudi svoj vrt na Jeruzalemu. Njene zasnove imajo številne poteze arhitektonskega vrta, sloga, ki se je uveljavil med obema vojnoma tudi v srednjeevropskem prostoru. Zanj so značilni vzpostavljane funkcionalne povezave med hišo in vrtom v bivalno celoto, bogat vrtni program, geometrizirane vrtno zasnove, enostavne tlakovane površine, premišljene vertikalne členitve z zidci, suhozidi in stopnicami, zidane pergole pa tudi vodni elementi, kot so bazeni ali vodni skalnjaki. Večina njenih vrtnih ureditev je ohranjena le fragmentarno, v veliki meri kot deli tlakov, ostanki pergol ali kot posamična večja drevesa.

Garden designer Ilse Fischerauer successfully finished secondary school in Vienna and after marrying in 1921, moved to her family's estate in Jeruzalem in the Slovenske gorice. She returned to Vienna around 1932, where she completed months-long practice in one of Vienna's garden-architectural bureaus, helped in their garden centre and in the execution of gardens. She later visited larger garden centres and garden exhibitions, especially in Germany, ordered seedlings for her designs from Germany and the Netherlands, and established her own garden centre in Jeruzalem, where she grew roses and conifers. In the years before the Second World War, she created at least 19 garden designs in Slovenia and two in Croatia. She planned garden designs for wealthy industrialists, doctors and lawyers next to town villas and country houses, as well as her own garden in Jeruzalem. In many ways, her designs are reminiscent of an architectonic garden, a style established between both wars also in the Central European space. Characteristic of this style is setting up a functional connection of the house and garden into a living whole, a rich garden program, geometric garden, simple paved surfaces, carefully planned vertical divisions with low walls, dry stones and stairs, built pergolas, as well as water elements such as pools or water rockeries. The majority of her garden designs is only fragmentally preserved, largely as pavements, remnants of pergolas or large individual trees.

Dela (izbor) / Works (selection)

- Vrt družine Fischerauer / The garden of the Fischerauer family, Jeruzalem v Slovenskih goricah / Jeruzalem in the Slovenske gorice, 1932–1945
- Vrt družine Kunej / The garden of the Kunej family, Gornja Radgona, okrog / ca. 1936
- Vrt vile Hutter / The garden of Villa Hutter, Maribor, 1936–1938
- Vrt vile Gusel / The garden of Villa Gusel, Maribor, 1936–1938
- Vrt vile Westen / The garden of Villa Westen, Celje, 1936–1938
- Vrt družine Frlan / The garden of the Frlan family, Lesce, 1936–1938
- Vrt družine Boehm / The garden of the Boehm family, Jarše, 1936–1938
- Sončni park v Zdraviliškem parku Radenci / Solar park in the Radenci resort park, Radenci, 1938

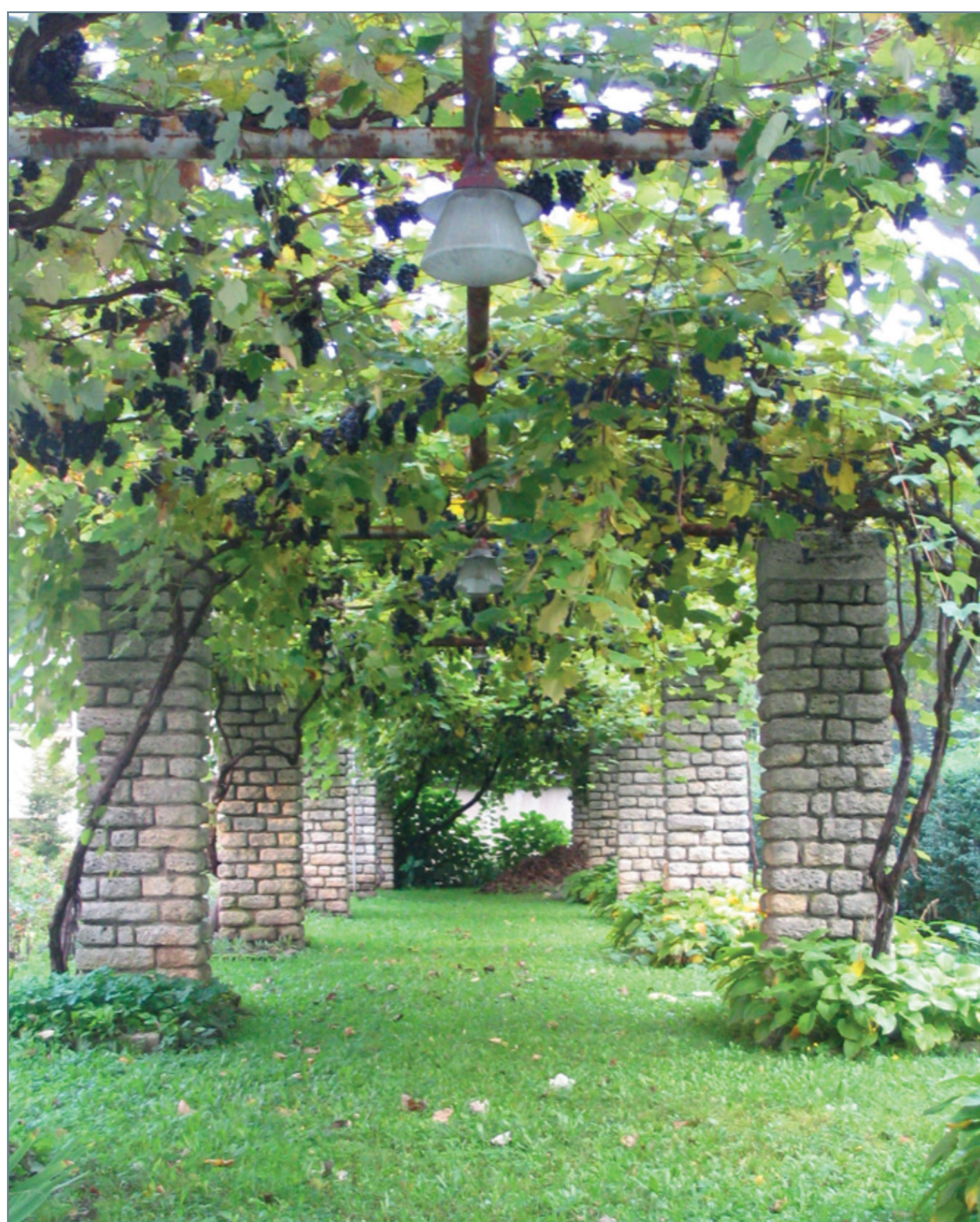

Vrt družine Kunej, Gornja Radgona

Vrt družine Kunej je terasasto zasnovan arhitektonski vrt, ki se bočno naslanja na grad iz 13. stoletja, prenovljen v 18. in v tridesetih letih 20. stoletja, zadnja prenova pa je bila pred nekaj leti. Ohranjen je fragment načrta Ilse Fischerauer za vrt.

Vrt vile Hutter, Maribor

Vrt ob vili Hutter, ki stoji ob zahodnem robu mariborskega Mestnega parka, se je ohranil le v fragmentih. Starejši meščani se spominjajo bujno cvetočega vrta, ki se je ohranil še po vojni. Med najboljše ohranjenimi sta pergola s kamnitimi stebri, kovinsko konstrukcijo in z lučmi ter dvignjen kamnit zidec s potezo trajnic.

Sončni park v Zdraviliškem parku Radenci

Geometrijska ureditev Sončnega parka z izrazito odprto zasnovo, pogreznjenim parterjem in robno razmeščenimi klopmi je bila zasnovana kot linearna poteza z osrednjim vodnim elementom in se je zaključila v polkrožni zasnovi s skalnjakom ter manjšim vodnim motivom na dvignjeni ploščadi proti zahodu. Ureditve se je navezala na stransko postavljen objekt takrat nove kavarne in je smiselno povezala različne programe v parku.

Vrt družine Fischerauer, Jeruzalem v Slovenskih goricah

Arhitektonski vrt je nastajal ob Fischerauerjevi domačiji, ki so jo imenovali tudi Schloss Jeruzalem. Vrt je imel dobro razvito in členjeno štiridelno terasasto zgradbo, v njem pa so še ohranjene številne zanimive parkovne rastline. Zasnova je sicer mnogo manj dodelana kot pri radgonskem vrtu, iz predvojne fotografije spodnje terase pa so razvidne značilne vrtno prvine, kot so bazen, skalnjak, senčnica – igralna hiška in vertikalni letvenik.

Viri / Sources: Zasebni arhiv Tanje Simonič Korošak / Private archive of Tanja Simonič Korošak; Maribor; Zasebni arhiv družine Zorko / Private archive of Zorko family, Vransko.

Besedilo / Text: Tanja Simonič Korošak

V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja